

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitulvm IV. Cum super.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

tuli seu iustitiæ tituli juxta *cit. d. Aqua du-
Etus. 4.* Requisitum, est decursus temporis
legitimi; sed quantum debet esse hoc tem-
pus in præscriptione juris eligendi? Resp.
Cum Bald. p. 5. princip. q. 8. aut extranei,
seu qui non è Collegio sunt, eligere volunt
exclusis Capitularibus; hoc casu cum jus
commune resistat, requiruntur 40. anni,
cum titulo colorato. v. g. Privilegii Aposto-
lici prætextu; vel tempus immemoriale sine
titulo juxta *c. 1. de Præscript. in 6.* aut ex-
tranei eligere volunt, non exclusis collegia-
tis, tum opus non est titulo, sed sufficere vi-
detur tempus longissimum videlicet 40. an-
norum, tanto enim tempore contra Eccle-
siam circa eiusdem jura præscribitur. *cap. de
quarta. 4. c. Illud. 8. de Præscript. & ita do-
cet gl. hic. verb. Brevitatem. Anton. & Imo-
la. n. 25. Bald. cit. q. 8. Concluf. 1. & 3. con-
tra Panorm. hic. n. 43.* qui titulum requirit,
vel tempus immemoriale. Ratio est, tum
quia agitur de re non gravis præiudicii, tum
quia si rectè attenditur, in hoc casu jus non
resistit seu non prohibet ex concessione ca-
pitularium jus eligendi extraneo compete-
re. Et quæ hîc dixi de jure eligendi, ferè
etiam locum habent in præscriptione juris
præsentandi, confirmandi.

6 Nota IV. Testes deponentes de negati-
va alicuius facti, non restricto loco, tempore
& c. faciunt se suspectos, tales erant hi te-
stes, quòd ad Canonicos duntaxat pertineat
jus eligendi; hæc enim depositio implicite
involvit negativam non probabilem, vide-
licet ad alios non pertinere jus eligendi, cum
tamen ex concessione Canonicorum aliòve
jure speciali competere posset, id verò affir-
manti probandum est, non neganti.

7 Nota V. Cum possessorium & petito-
rium simul intentata sunt, licet sententia su-
per possessorio præcedere debeat, potior ta-
men & efficacior est sententia super pro-
prietate, ista enim vincit & superat posses-
sionem, uti expressè habetur in *c. Cum dile-
ctus. 6. h. t.* Exemplum habes hîc. Licet enim
in possessorio pro Clericis iudicatum fuerit,
tamen sententia postea lata contra eosdem
in petitorio, secundùm effectû revocat prio-

rem sententiam, quandoquidem Innocen-
tius Clericis silentium super hoc jure in per-
petuum indicit. & hæc est mens *gl. hic. verb.
Reducentes.*

Nota VI. Libellus & petitio Actoris la-
tè explicari debent, ut in iudicium dedu-
xisse videatur omne id, quod sub petitione
principaliter aut accessorie comprehendî po-
test, nisi quidpiam expressè exceptum fuit.
Ita habetur in *l. Solemus*, ubi Bartolus videri
potest. *ff. De iudic.* Ratio reddi debet, ut si
uno iudicio ac sententia tota controversia
expediatur, sæpius litigiis fatigari non sit
opus.

CAPITVLVM IV.

Cum super.

PARAPHRASIS.

Vacante Ecclesia in Bethleem duo in dis-
cordia electi sunt, Subdiaconus Ecclesiæ
Romanæ, & Diaconus sepulchri Domi-
nici. Patriarcha Hierosolymitanus ele-
ctionem Subdiaconi confirmavit, qui ta-
men mox à sæculari potestate deiectus
est & spoliatus episcopatu, quare coram
Innoc. III. egit ex interdicto *unde vi*, seu
iudicio recuperandæ possessionis, & cum
spoliationem probasset, sententialiter re-
stitutus est; verùm quia etiam petitorii
deductum erat in litem, & tam spoliationis,
quàm ipsius electionis quæstio plenè
agitata, atque repertum, viriusque ele-
ctionem minùs canonicam fuisse, idèò,
cum iudex, de quo cognovit, etiam sen-
tentiam ferre debeat, utramque electio-
nem irritam esse Papa decrevit. Pro in-
tellectu huius, imprimis advertet, id pro-
prium esse rerum incorporalium, videli-
cet jurium ac servitutum, ut tamen si ali-
quis in possessione sit, si tamen ab altero
molestetur, petere possit institutâ actione
in rem confessoria declarari sibi jus com-
petere. v. g. pascendi, decimandi, eligen-
di; vel instituta actione in rem negotia-
ria, declarari adversario jus nullum com-
petere, idèòque desistere debere, uti ha-
betur

betur in §. *Aequè Inſtit. de Act.* quamobrem frequens eſt in beneficialibus & ſimilibus iuribus, ut cum poſſeſſorio cumuletur petitorium, ſicuti & in hoc cap. videre eſt, quòd Subdiaconus epiſcopatu ſuo ſpoliatus, non tantùm petiuerit ſe in poſſeſſionem reſtitui, ſed inſuper etiam contra Diaconum aduerſarium declarari; jus epiſcopatus ex electione & confirmatione ſibi competere, Diacono jus nullum competere: ita notat *gl. hic. verb. Tam petitorium. Panorm. n. 9. Bartol. in l. Naturaliter. §. Niſi. ff. De acquirend. Poſ. ſeſſ.*

SUMMARIUM.

1. Sententia lata pro ſpoliato in poſſeſſorio quo ad principalem quidem effectum corrumpit, ſi poſtmodum in petitorio contraria illi ſententia feratur, non autem quo ad effectus aliquos ſecundarios.
2. Si Electio canonica non eſt, irritari etiam debet confirmatio.
3. Electio ſeu inſtitutio ad Præſaturam, vel Beneficium duplici modo impugnari poteſt.
4. De illis tantùm que ſunt deducta in iudicium cognoscere ac pronuntiare debet Iudex, niſi ſit ſupremus, aut nouum inquisitionis proceſſum ex officio inſtituere velit.

Nota I. De Cauſa poſſeſſorij, priùs iudicem ſententiam ferre oportet, & poſtea de cauſa petitorij, ita dixi in cap. *preced.* Quaritur, quem effectum habeat ſententia lata pro ſpoliato in poſſeſſorio. Si ſequens ſententia ſuperpetitorio eidem cõtraria eſt.

1. *Reſpondeo & dico 1.* Quoad principalem effectum ſuperatur & corrumpit ſententia poſſeſſorij ſeu de reſtitutione faciendâ, cum executioni mandari non debeat, quia obſtat defectus notorius proprietatis.

Dico 2. Alios ſecundarios effectus habere poteſt verbalis adjudicatio poſſeſſionis; videlicet quoad expenſas & fructus reſtituendos ſpoliato, ſi in bonæ fidei poſſeſſione fuerat, *vti hic gl. notat verb. Reſtituendum. Panorm. n. 7.*

2. Nota II. Si electio Canonica non fuit,

etiam confirmatio irritari, ſeu irrita iudicari debet. Ita colligitur ex hoc capitulo, & docet *gl. hic verb. Confirmatur gl. in c. Si Confirmationem. 39. verb. Infirmari, de elect. in 6.*

Nota III. Duobus modis, poteſt aliquis electionem, confirmationem, aut inſtitutionem alterius in Præſatura aut beneficio oppugnare, vel duntaxat ut electus aut proviſus remoueat, tum ſufficit ei probare, minùs canonicè electum aut inſtitutum eſſe, oſtendendo defectum formæ aut vitium perſonæ; vel ut aduerſario remoto, ſibi beneficium adjudicetur, tum probare inſuper debet jus electionis aut confirmationis ſuæ, alioqui iudicabitur neutri competere, & iſte eſt Caſus huius cap. *Quia*, ut integra electio appareat, ex utraque parte receptæ ſunt reſtitutiones ſuper electione, & cum neutra electio canonica reperiretur, utraque caſſata fuit.

Nota IV. De ea re iudex pronuntiare debet, quæ in iudicium deducta, & ab ipſo cognita eſt. *l. De qua re. 74. de iudic.* Quia ſententia conformis eſſe debet libello ac petitioni. Quæ verò in iudicium deducta non ſunt, de jis iudex cognoscere ac pronuntiare non debet, niſi ſit ſupremus, ut limitat *Panorm. n. 9.* Nam is ex plenitudine poteſtatis etiam partibus non petentibus jus dicere poteſt; deinde quilibet iudex ex deductis in iudicium aut confeſſione Rei, occasionem ſumere poteſt, novum ex officio inquisitionis proceſſum inſtituendi,

CAPITVLVM V.

Pastoralis.

PARAPHRASIS.

Aliquis ſpoliatus, coram iudice apprensus, interrogatur, quo iudicio experiri malit, ipſe ſtatim libellum offert, de proprietate ſpoliationis nulla factâ mentione, ſed cum in cauſa proceſſum eſſet, ſuper poſſeſſorio novũ iudicium inchoare nititur, quid iudici agendum? *Reſp. Innoc. III.* Si iudicio de proprietate, ſiue rei vendicatione actum ſit, ſed necdum allegatio-